

บทความวิจัย

พุทธพล มงคลวรรณ

ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

กรณีเบตง 1-6 พฤศจิกายน 1942: การปราบปรามชาวจีนของกองทัพญี่ปุ่น ในเมืองชายแดนไทย - มลายา

เกือบหนึ่งปีหลังจากสงครามมหาเอเชียบูรพาได้อุบัติขึ้น เช้ามีด เวลา 4.00 น. ของวันอาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน 1942 ณ เมืองชายแดนเบตง ประเทศไทย ทหารญี่ปุ่นจำนวนนับพันนายพร้อมอาวุธครบมือเคลื่อนกำลังข้ามพรมแดนไทยมลายา เข้ายึดเมืองเบตง พร้อมกวาดต้อน จับกุมชาวจีนเกือบทั้งหมดในเมือง เรื่องนี้ทางการไทยที่เบตง ไม่มีใครรู้ล่วงหน้ามาก่อน แม้ว่าจะเป็นช่วงสงคราม แต่ไทยและญี่ปุ่นต่างเป็นพันธมิตรร่วมรบที่ยอมรับอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของกันและกัน ดังนั้นพอทราบเรื่อง ร.ต.อ. สะอาด รัชตะประกร ผู้บังคับกองตำราจตุรอำเภอบेतง ซึ่งเป็นกองกำลังเดียวที่ประจำอยู่ที่นั่น จึงโทรเลขด่วนรายงานต่อส่วนกลางว่า

เช้าวันนี้ เวลา 4.00 น. มีทหารญี่ปุ่นประมาณ 1000 คน มีอาวุธปืนครบเข้ามาในเบตง โดยรถยนต์ชี้แจงให้ตำรวจตระเวนชายแดนว่า จะเข้ามาทำการตรวจค้นจับกุมพวกจีนคอมมิวนิสต์ที่หลบหนีเข้ามา ขอให้ตำรวจตระเวนชายแดนช่วยก่อนทหารเข้า ได้มีทหารญี่ปุ่นทำการล้อมอำเภอบेतงตามช่องทางต่างชายแดนตลอด มี พ.อ. นิชิฮาร่า ใหญ่โอปรี และ พ.ต. มาตตานี เปนผู้ควบคุม หากทหารญี่ปุ่นจะจับพวกจีนที่สงสัยว่าเป็นคอมมิวนิสต์ไปจากเบตงจะอนุโลมหรือไม่ จะพักเบตง 5 วัน¹

¹ หจช.บ.ก.สูงสุด 1.12/188 สำเนาโทรเลขมีมา จากเบตง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2485 ลงนาม ร.ต.อ. สะอาด. และ สำเนาโทรเลขด่วนมาจาก ที่ทำการต้นทางเบตง ถึง กระทรวงมหาดไทยกรุงเทพฯ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2485 เวลา 10.40 น. ลงนาม บ. วรุตตานนท์ นายอำเภอบेतง รายงานไปยังส่วนกลางตรงกันเพียงแต่โทรเลขฉบับหลังระบุจำนวนทหารญี่ปุ่นว่ามีกำลังพลประมาณ 700 คน และนายทหาร 30 นาย พร้อมรถบรรทุกทหารและอาวุธจำนวน 15 คัน

“วันนี้เป็นวันอาทิตย์ ไม่มีใครอยู่กระซง”

: ความสับสนของกรุงเทพฯ

การเข้ามาของทหารญี่ปุ่นจำนวนราว 1,000 นาย ข้ามพรมแดนมลายูมาที่เบตง พร้อมได้ทำการเข้าปิดล้อม ตลาด ควบคุมเส้นทางสายต่างๆ ในเมืองเพื่อจับตัวฝ่ายต่อต้านนั้น ทางกรุงเทพฯ เมื่อทราบเรื่องก็ได้พยายาม ตรวจสอบกับคณะกรรมการผสม ซึ่งทำหน้าที่ติดต่อ ระหว่างฝ่ายไทย-ญี่ปุ่น เพื่อสอบถามกับทางฝ่ายญี่ปุ่น² ระหว่างที่รอคำตอบอยู่นั้น ทางกรุงเทพฯ ไม่แน่ใจว่า ฝ่ายญี่ปุ่นเคยแจ้งขออนุญาตเคลื่อนกำลังเข้าเขตแดน ไทยมาก่อนหรือไม่³ เนื่องจากทางฝ่ายญี่ปุ่นเคยได้รับ อนุมัติจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้บัญชาการทหาร สูงสุดให้ขึ้นบกที่เมืองปัตตานีและนราธิวาส ระหว่าง วันที่ 28-29 ตุลาคม ซึ่งเรื่องดังกล่าวทางกองพัน ทหารราบที่ 42 ได้แจ้งให้ฝ่ายตำรวจจังหวัดปัตตานี⁴ และเข้าหลวงประจำจังหวัดยะลาทราบแล้ว แต่ทาง อำเภอบางสงสัยว่าน่าจะเป็นคนละกรณีกัน⁵ โดยในตอนปลายของวันนั้น พ.ต.อนันต์ อุณหะเลชะกะซึ่งอยู่

ในคณะกรรมการผสมฯ ได้สอบถามไปทาง พล.ต. ช. โมริยา (Seiji Moriya) ผู้แทนฝ่ายกองทัพบกญี่ปุ่นประจำ ประเทศไทย ทาง พล.ต.โมริยากี้ได้สอบถามไปยังกอง กำลังญี่ปุ่นที่เบตง แต่ยังไม่ได้รับคำตอบ และได้ กล่าวว่าเป็นเหตุการณ์ที่ฝ่ายญี่ปุ่นปฏิบัติเกิน ขอบเขตที่ได้รับอนุมัติและทำให้เกิดการเข้าใจผิดแก่ ฝ่ายไทย ก็จะได้ส่งนายทหารญี่ปุ่นและไทยไปทาง เครื่องบินเพื่อทราบเหตุการณ์ต่อไป⁶ ด้วยเหตุนี้ แนวปฏิบัติจากทางกรุงเทพฯ จึงไม่มีอะไรชัดเจน จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ซึ่งดำรง ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดด้วยนั้น เข้าใจอย่าง สับสนว่ากรณีนี้เป็นกรณีเดียวกับที่ได้อนุมัติไปแล้ว จึงมีโทรเลขตอบไปทางเบตง เมื่อเวลา 20.40 น.ว่า

โทรเลขได้รับทราบแล้ว ทางญี่ปุ่นขอเดินทางผ่าน มาปราบพวกโจรที่แคว้นกลันตันแต่ไม่ได้บอกว่าจะมา จับคนในเขตเรา การที่ฉันทันสังเกตเห็นที่เบตงก็มีเป็นคนร้ายหุ่ยเสมอ ทางญี่ปุ่น จึงถึงโอกาสปราบด้วย เมื่อ ร่วมรบกันแล้วเช่นนี้ก็ให้เขาทำไป แต่ขอให้ทางเราร่วมมือ ู้เห็นด้วยก็ใช้ได้⁷

² โยชิโกะ ทาชิฮารุ, สัญญาไมตรี ญี่ปุ่น – ไทย สมัยสงคราม (กรุงเทพฯ: มติชน, 2550), หน้า 145.

³ หจข.บก.สูงสุด 1.12/188 หนังสือ น.ต. ภัคดี สัมปุระพันธ์ ถึง เสธ.ท.สนาม ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2485.

⁴ หจข.บก.สูงสุด 1.12/188 โทรเลขรหัสที่ 6531 จากผู้กำกับการค้าหวัดสนามจังหวัดปัตตานี ถึง ผู้บัญชาการตำรวจหวัดสนาม กรุงเทพฯ ลง วันที่ 28 ตุลาคม 2485.

⁵ หจข.บก.สูงสุด 1.12/188 หนังสือพล.อ.ต. ภ. เกสสาลี เสธ. ท.สนาม ถึงผู้บัญชาการทหารสูงสุด ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2485.

⁶ หจข.บก.สูงสุด 1.12/188 หนังสือ น.ต. ภัคดี สัมปุระพันธ์ ถึง เสธ.ท.สนาม ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2485.

⁷ หนังสือลับ-ด่วนมากที่ว่าการอำเภอบางสงสัยที่ 2643/2485 เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาปราบคอมมิวนิสต์ในเขตอำเภอบางสงสัย จากนายอำเภอบางสงสัย

นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทยยังมีโทรเลขแจ้งมายังนายอำเภอเบตงความว่า การที่ญี่ปุ่นเข้ามานี้นอกจากต้องการตรวจค้นพวกจีนคอมมิวนิสต์แล้วยังมีจุดมุ่งหมายอื่นหรือไม่ นายอำเภอได้ไปเจรจากับฝ่ายญี่ปุ่นซึ่ง พ.อ.นิชิฮารายืนยันว่าไม่มีวัตถุประสงค์อื่นใดนอกจากจับกุมพวกจีนคอมมิวนิสต์⁸ ในวันเดียวกันโทรเลขจากกองพันทหารราบที่ 42 ที่ป้อมทองปัตตานีก็แจ้งมาว่า “ว่าให้ผ่อนผันไปก่อน ผบ.พันจะมาเบตง 2 พ.ย. 85”⁹ ดังนั้นการ “ผ่อนผัน” จึงเป็นแนวปฏิบัติที่ทางการไทยดำเนินการจนกระทั่งทหารญี่ปุ่นกลับออกไปจากเบตง

“คนต่างชาติส่วนมากไม่ชอบญี่ปุ่น”

คนต่างชาติตามความหมายของนายอำเภอเบตงหมายถึงชาวจีน¹⁰ ชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลในไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 แยกไม่ขาดกับสถานการณ์ความเป็นไปที่เกิดขึ้นที่บ้านเกิดคือประเทศจีน นับตั้งแต่ปี 1937 ที่ญี่ปุ่นรุกรานจีน ก็นำไปสู่การเคลื่อนไหวใหญ่ต่อต้านญี่ปุ่นทั้งในประเทศและดินแดนที่ชาวจีนโพ้นทะเลอาศัยอยู่¹¹ และเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองอุบัติขึ้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ชาวจีนก็ได้กลายเป็นกำลังหลักในการต่อต้านญี่ปุ่น

ภายหลังการยกพลขึ้นบกที่จังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 1941 และรัฐบาลไทย

ยอมร่วมมือกับฝ่ายญี่ปุ่น กองทหารญี่ปุ่นที่ขึ้นบกที่ปัตตานีได้ใช้เส้นทางสายปัตตานี – โกระเพื่อข้ามแดนไปยังมลายาที่เบตง เมืองชายแดนของไทยติดกับเปรัก ซึ่งฝ่ายบริเตนได้วางประชิดไว้อยู่ที่โกระ (ปัจจุบันเรียก เป็งกาลันฮูลู) เตรียมพร้อมไว้แล้ว ก็ได้ข้ามพรมแดนมายังฝั่งไทยเพื่อโจมตีฝ่ายญี่ปุ่นที่กำลังเคลื่อนกำลังมา ด้วยความคาดหวังว่าไทยจะเป็นกลางและยอมให้กำลังฝ่ายบริเตนรุกเข้าไปต่อต้านญี่ปุ่น แต่กลับเป็นตรงกันข้าม กำลังฝ่ายบริเตนต้องเผชิญหน้ากับการต่อต้านของกำลังตำรวจไทย กระนั้นในวันที่ 9 ธันวาคมกำลังฝ่ายบริเตนสามารถรุกเข้ามายังเบตง จนกำลังฝ่ายไทยต้องถอยร่นเข้ามา¹² หวน มุตตาทหารัช นายตำรวจที่อยู่ในเหตุการณ์ เล่าว่า ฝ่ายไทยถอนกำลังและอพยพข้าราชการและคนไทยจากเบตงมาทางยะลาตั้งแต่วันที่ 9 “ขณะนี้ที่ตลาดมีแต่พวกคนจีนและคนมลายูพื้นเมือง มีการยกธงขาวตามบ้านเรือน สถานีตำรวจและอำเภอตลอดสถานที่ราชการต่างๆ เพื่อแสดงการยอมแพ้ และรอรับพวกข้าศึก”¹³

ชุมชนจีนที่เบตงคงเช่นเดียวกับชุมชนจีนอื่นๆ ที่มีท่าทีต่อต้านญี่ปุ่น รวมถึงต่อทางการไทยด้วย อันเป็นปฏิกิริยาต่อนโยบายชาตินิยม-เชื้อชาตินิยมที่เริ่มขึ้นสมัยรัฐบาลพิบูลสงคราม ในบันทึกของหวนเองยังสะท้อนความเป็นปฏิปักษ์ต่อฝ่ายไทยของชาวจีนที่เบตงว่า ระหว่างถอยตามเส้นทางยะลานั้น แม้จะได้ยึด

⁸ หจข.บก.สูงสุด 1.12/188 สำเนาโทรเลขอำเภอเบตง จากเบตง หมายเลขที่ 2579 วันที่ 2 พฤศจิกายน 2585 เวลา 7.55 น. รับ ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย หมายเลขรับที่ 2753 รับเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2485 เวลา 11.20 น.

⁹ หนังสือลับ-ด่วนมากที่ว่าการอำเภอเบตงที่ 2643/2485 เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาปราบคอมมิวนิสต์จีนในเขตอำเภอเบตง จากนายอำเภอเบตง ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2485.

¹⁰ หจข.บก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตงลับ-ด่วนที่ 2565/2485 เรื่องการกักด่านพรมแดน จากนายอำเภอเบตง ถึงข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2485.

¹¹ ดูการเคลื่อนไหวชาวจีนในการต่อต้านญี่ปุ่นก่อนสงครามในไทยใน เออิจิ มูราซึมา, การเมืองจีนสยามการเมืองจีนสยาม: การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย ค.ศ. 1924-1941 (กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539). และ เซวาร์น พงษ์พิชิต, ลูกจีนรักชาติ (กรุงเทพฯ: มติชน, 2553), หน้า 89-181.

¹² ข้อมูลเกี่ยวกับปฏิบัติการของอังกฤษจากรายงานใน *The Straits Times*, 27 February 1948.

¹³ หวน มุตตาทหารัช, “การต่อสู้ที่ชายแดนภาคใต้ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (ตอนที่ 1),” *รัฐมิแล* 32,3 (กันยายน-ธันวาคม 2554): 51.

จักรยานของชาวบ้านที่ผ่านไปมาตามทาง แต่พลตำรวจบางคนซึ่งจักรยานไม่เป็น จึงได้ “โยนรถจักรยานที่ได้ไว้แล้วทั้งหมด” พวกกันเดินเท้าจนพบ “คนมลายู” ที่เดินสวนทางไปดูแลเหตุการณ์ที่ทางตลาด หนึ่งในนั้นเป็นคนขับรถ จึงได้ขอร้องให้ไปด้วยเพื่อเอายึดเอารถยนต์ที่ตลาดกิโลฯ 7 “แต่มันก็ขัดขึ้นไม่ยอมไป ต้องบังคับจะยิงทิ้งเสียมันจึงไป” เมื่อไปถึงกิโลฯ 7 มีรถสองแถว 4-5 คันจอดอยู่จึงได้ติดต่อขอยืม “แต่พวกนั้นปฏิเสธ อ้างว่าไม่มีเจ้าของ ไม่มีกุญแจรถ พวกคนเหล่านี้เป็นคนจีนทั้งนั้น” เมื่อเห็นว่าไม่มีทางที่จะได้รถแล้ว หวนจึงได้ “สั่งให้ตำรวจยิงระเบิดรถหมด ทั้ง 4-5 คัน นั้นทันที” เพื่อไม่ให้ข้าศึกเอามาใช้เป็นพาหนะ¹⁴

ในรายงานของฝ่ายไทยเท่าที่พบไม่มีเรื่องราวในเมืองเบตงมีเพียง “ทางเรือนจำได้ทำการร่วมมือกับนายอำเภอเบตงและตำรวจได้ต้านทานทหารอังกฤษ” ตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม และในวันที่ 10 ธันวาคม “นักโทษและเจ้าพนักงานเรือนจำได้ร่วมมือกับทหารญี่ปุ่นทำการรบอยู่แนวป่า” ซึ่งได้สังหารทหารบริเตนไปจำนวน 59 คน นอกจากนี้การอพยพครอบครัว “คนไทย” ที่เบตงทางเรือนจำได้นำรถยนต์ไปรับมาไว้ที่ธารโตและระบายไปที่ยะลา¹⁵ แต่เป็นไปได้ที่ชาวจีนจะสนับสนุนบริเตนในการต่อต้านญี่ปุ่นและมีปฏิกริยาในทางลบต่อทางการไทยในระดับใดระดับหนึ่ง เบตง

ซึ่งเป็นชุมชนจีนขนาดใหญ่ก็มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งฝ่ายก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์ในการต่อต้านญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มสงครามจีน-ญี่ปุ่น โดยมี หลินซือสง ครูใหญ่โรงเรียนจงหัวเซ่เซี่ยวเป็นนำคนสำคัญ¹⁶ การรุกเข้ามาของญี่ปุ่นที่เบตงได้ทำให้บ้านทั้งที่เมืองจีนและที่เมืองไทยมีศัตรูคนเดียวกัน ซึ่งส่งผลต่อขบวนการคอมมิวนิสต์ที่สามารถเข้าสู่โลกการเมืองของไทยในฐานะขบวนการผู้รักชาติไทยต่อต้านญี่ปุ่น¹⁷

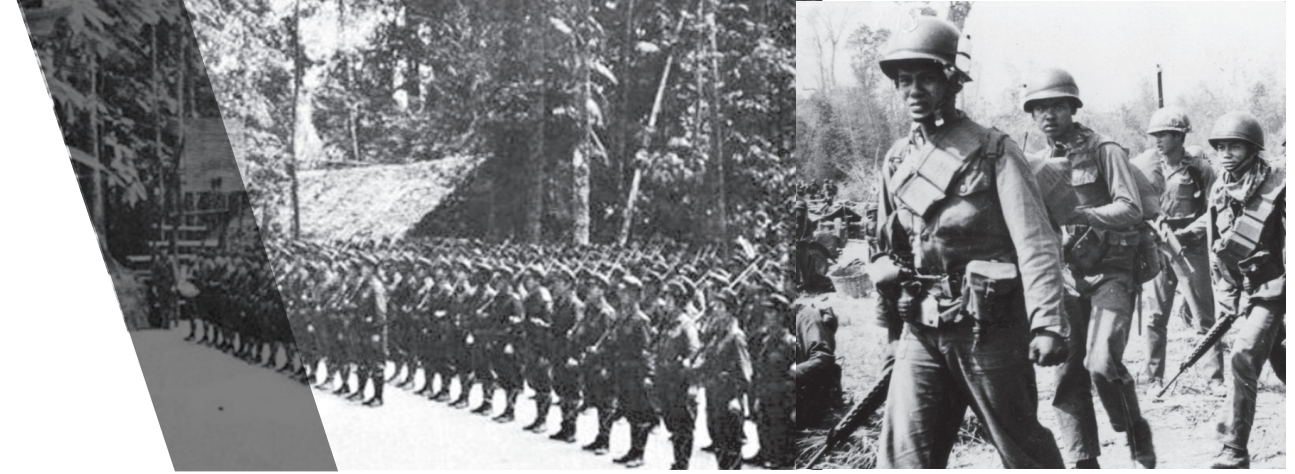
ในขณะเดียวกัน อีกฟากฝั่งของพรมแดน ชาวจีนที่นั่นก็ได้กลายเป็นผู้รักชาติชาวมลายาเช่นกัน โดยที่ตั้งแต่ก่อนที่บริเตนจะยอมจำนนที่สิงคโปร์ที่การตั้งกองอาสาสมัคร โดยบรรดาชาวพรรคคอมมิวนิสต์มลายา ซึ่งสมาชิกเกือบทั้งหมดเป็นชาวจีนนั้น ที่ถูกจองจำได้รับการปลดปล่อยเพื่อปฏิบัติการรบต่อต้านญี่ปุ่น และเมื่อบริเตนพ่ายแพ้แล้ว ชาวจีนทั้งฝ่ายก๊กมินตั๋งและคอมมิวนิสต์ก็ดำเนินการเคลื่อนไหวต่อต้านญี่ปุ่น แต่กำลังหลักที่มีการจัดตั้งชัดเจนคือพรรคคอมมิวนิสต์มลายา ได้นำการเคลื่อนไหวด้วยกำลังอาวุธ โดยการสนับสนุนของบริเตน ได้จัดตั้งกองทัพอพยชาวมลายาต่อต้านการรุกรานของญี่ปุ่น หรือ MPAJA ได้ทำการเคลื่อนไหวจรรยาธิในชนบทและเขตป่าเขา โดยในช่วงแรกนั้นหน่วยพรรคต่างๆ ที่แตกกระสานซ่านเซ็นจากการสงครามและการปราบปรามของญี่ปุ่นก็ได้จัดตั้งหน่วย

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 52. นอกจากนี้ ในเรื่อง Operation Krohcol ในวิกิพีเดีย ระบุว่าชาวจีนไม่เพียงแต่ยกธงขาวตามที่ที่ทวนเล่าเท่านั้น แต่ได้ชักธงยูเนี่ยนแจ๊ค และธงชาติจีน (ของสาธารณรัฐจีน) เพื่อเป็นการรื้อรับทหารบริเตน ซึ่งเมื่อกองทัพญี่ปุ่นได้เคลื่อนกำลังมาตามทางปัตตานี-โกเรได้ปลดปล่อยนักโทษ และร่วมมือกับตำรวจไทยที่นำโดยประยูร รัตนกิจต่อสู้กับบริเตน ซึ่งคนจีนและอินเดียที่อยู่ที่นี่ก็ได้รับการตอบสนองต่อการกระทำดังกล่าวอย่างรุนแรง ทั้งนี้ข้อมูลส่วนดังกล่าวจะมาจาก Alan Warren, Britain's Greatest Defeat Singapore, 1942 (Great Britain: MPG Books, 2002). ซึ่งผู้เขียนจะได้ตรวจสอบกับต้นฉบับอีกทีหนึ่ง

¹⁵ หจข.บ.สูงสุด 1.13/3 ใบบันทึก เลขทะเบียนที่ 27765 เรื่อง แจ้งผลการต่อต้านข้าศึกทางเบตง จาก ผู้บัญชาการเรือนจำภาคภาคโค ถึง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ รับวันที่ 14 ธันวาคม 2484.

¹⁶ เซาว์ พงษ์พิชิต, ลูกจีนรักชาติ, หน้า 254.

¹⁷ Kasian Tejapira, *Commodifying Marxism: The formation of Modern Thai Radical Culture* (Melbourne: Kyoto University Press & Trans Pacific Press, 2001), pp. 51-55.

ติดอาวุธของท้องถิ่นขึ้นมา ก่อน อย่างเป็นทางการในช่วงต้นปี 1942/2485 คณะกรรมการรัฐประกรของพรรคคอมมิวนิสต์มลายา ได้จัดตั้ง PPAJA (Perak People's Anti-Japanese Army) ขึ้นเป็นการชั่วคราว ระหว่างการหาทางติดต่อประสานงานกับ MPAJA ที่ปฏิบัติการอยู่ทางใต้¹⁸ การต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธทั้งการโจมตีแบบจรรยายุทธ์ สังหารสพายสายลับและผู้สมรู้ร่วมคิดกับญี่ปุ่นในช่วงปีแรกเป็นไปอย่างยากลำบาก ไม่เพียงแต่ด้านการนำและพลพรรคที่ขาดประสบการณ์และการฝึกฝน ขาดแคลนเสบียงอาหาร แต่ยังต้องเผชิญหน้ากับการปราบปรามที่รุนแรงจากฝ่ายญี่ปุ่น ทำให้ในช่วงปีแรกนั้นนักรบจรรยายุทธ์ต้องเสียชีวิตไปถึงหนึ่งในสามของ MPAJA ทั้งหมด¹⁹ ในขณะที่ฝ่ายก๊กมินตั๋ง ก็มีการจัดตั้งกำลังจรรยายุทธ์ในนาม กองทัพจีนโพ้นทะเลต่อต้านญี่ปุ่น (Overseas Chinese Anti-Japanese Army – OCAJA) ซึ่งมีกำลังราว 400 คน โดยมีกำลังหลักอยู่ในเขตปาเซาตามแนวชายแดนกั้นดิน-ไทยและเปรัก-ไทย ซึ่งมีหน่วยละประมาณ 100 คน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การเคลื่อนไหวในนามก๊กมินตั๋งเป็นไปด้วยเหตุผลของความเป็นกลุ่มพวกมากกว่าที่จะเป็นความแตกต่างทางอุดมการณ์เพราะส่วนมากแล้วนักรบจรรยายุทธ์เหล่านี้มักเป็นคนมาจากมณฑลกลวงสี²⁰

ช่วงเดือนต้นเดือนมิถุนายน 1942/2485 จากรายงานของฝ่ายไทยได้ทราบถึงสถานการณ์ในอูลูเปรัก (Hulu Perak) ว่าฝ่ายต่อต้านญี่ปุ่นได้เข้าโจมตีเผาสถานีตำรวจที่กรีก (Grik) และปล้นสถานีตำรวจที่เรงงง (Lenggong) อันนำไปสู่การตอบโต้ของฝ่ายญี่ปุ่น ที่ได้ทำการปราบปรามชาวจีนที่ต้องสงสัยว่าเป็นพวกคอมมิวนิสต์ รวมถึงการควบคุมตัว ตั้งด่านตรวจค้น ซึ่งการดำเนินการปราบปรามฝ่ายต่อต้านเป็นไปอย่างรุนแรงและทารุณ ไม่ว่าจะเป็นการทรมานผู้ต้องหาเพื่อให้ยอมรับสารภาพ ซัดทอดและเปิดเผยแผนการ รวมถึงการลงโทษด้วยวิธีการที่ป่าเถื่อน

เช่น จับคนไปตอกตะปูที่มือและเท้าซึ่งพืดไว้ข้างฝาหย่างเยซุ แล้วเอาไฟจี้ตามหน้าตามตาให้ตายไปด้วย การทรมานหย่างเลือดเย็น วิธีทรมานที่จะให้คนสารภาพความผิดก็คือ กัดคอลงไปจนถึงน้ำหรือในรางระบายน้ำข้างถนน เมื่อคนที่ถูกกดท้องปองแล้วก็จับขึ้นมากระแทบที่ท้องให้น้ำไหล แล้วสอบถามให้รับสารภาพ ถ้าใครทนทานถึง 2-3 ครั้ง บางทีก็ปล่อย ส่วนผู้ที่รับสารภาพไม่เคยปรากฏว่าพ้นจากความตาย แต่ก่อนตายยังถูกใช้ให้คลุมหน้า เปนอ้ายโมงเทียวชี้ตัวสมัคพักพวกของผู้นั้นต่อไปอีก²¹

หรือการ “ตัดหัวพวกจีนที่ก่อความสงบเสียบ

¹⁸ Chin Peng. (2003). *My side of History*. Singapore: Media Masters, pp. 67-71.

¹⁹ Cheah Boon Kheng. (2012). *Red Star Over Malaya: Resistance and Social Conflict during and after the Japanese Occupation of Malaya, 1941-46*, Third Edition Singapore: NUS Press, p. 60.

²⁰ Ibid., p. 78

²¹ หจช.บ.สูงสูด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอาเพอเบตง ลับ-ด่วนที่ 2565/2485 เรื่องการกักด่านพรมแดน จากนายอำเภอเบตง ถึงข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2485.

ประธานไว้ที่ข้างถนนบ้าง”²² เพื่อให้เกิดความเกรงกลัว แต่การณ์กับเป็นไปได้ในทางตรงข้าม จากข้อสังเกตของ นายอำเภอเบตงชี้ว่า “คนต่างชาติส่วนมากไม่ชอบญี่ปุ่น บุคคลบางจำพวกต่างๆ ที่เกรงกลัวอาญาในการทรมาน แบบจารีตนครบาลของญี่ปุ่น ก็ยังกล้าเป็นปรปักษ์ก่อให้เกิดความไม่สงบแก่ญี่ปุ่นโดยทางลับ” ซึ่งเมื่อยังมี เคลื่อนไหวต่อต้านของชาวจีนเท่าไร ฝ่ายญี่ปุ่นก็จะยิ่ง ใช้ความรุนแรงในการปราบปราม “ประชาชนที่ไม่ เกี่ยวข้องกับความผิดตลอดจนลูกเด็กเล็กแดงในบริเวณ นั้นก็จะถูกกวาดล้างพินาสหมด” ก็จะยิ่งสร้างความ เกลียดชังให้แก่ชาวจีนมากยิ่งขึ้นไปอีก²³

อย่างไรก็ตามเขตเปรักมีพรมแดนติดกับไทย โดยเฉพาะเขตป่าเขาของดินแดนตอนในของเปรักที่เรียกว่า อูลูเปรักนั้นเป็นเขตเคลื่อนไหวจรยุทธ์ของขบวนการต่อต้านญี่ปุ่น เบตงจึงเป็นหลังพิงชั้นยอดของการการต่อสู้ เพราะการปราบปรามของฝ่ายญี่ปุ่นย่อมมีความยาก ลำบากและสลับซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากอยู่ใน อาณาเขตประเทศไทยไม่ใช่เขตยึดครองของญี่ปุ่น ดังนั้น ทางฝ่ายญี่ปุ่นจึงต้องทำความร่วมมือกับฝ่ายไทย ซึ่งเป็น พันธมิตร ดังปรากฏว่าสืบทรีนากาฮารา เจ้าหน้าที่ สารวัตรทหารญี่ปุ่น หรือ เค็มเปไต (Kempeitai/憲兵隊) ได้เข้ามาพูดคุยกับนายอำเภอเบตงเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 1942/2485 ความว่า

ทางการทหารญี่ปุ่นสืบข่าวว่า มีชนชาติจีนที่ยัง

นิยมอังกริสและรัฐบาลจุงกิง ได้รวบรวมกันตั้งเป็นคณะขึ้น เพื่อทำการต่อต้านการปกครองของญี่ปุ่นในสหรัธมะลายู เรียกว่า คณะคอมมิวนิสต์ และได้กำหนดวันที่จะทำการ ต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ทหารญี่ปุ่นโดยพร้อมเพรียงกันทั้ง สหรัธมะลายู และเมื่อเร็วๆ นี้ ก็จับจีนได้ 2 คน ได้ที่ โรงแรมแห่งหนึ่ง ไนอิวโป ตรวจค้นได้เอกสารหลายหย่าง ที่เกี่ยวกับการนี้ นอกจากนี้ยังข่าวอีกว่ามีชนชาติจีนที่ อาศัยอยู่ในประเทศไทย ได้รับความสะดวกสบาย ทุกประการ พวกจีนคอมมิวนิสต์ที่ทนต่อการเข้มงวด กวดขันของเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นไม่ได้จึงได้อพยพหลบหนีมา สู่ประเทศไทย แต่พวกนี้หาได้เดินทางมาตามถนนใหญ่ ไม่ได้หลบหนีเข้าทางป่าเขา ด้วยเหตุนี้ทางการของญี่ปุ่น จึงได้ตกลงที่จะทำการปราบปรามคณะคอมมิวนิสต์ใน สหรัธมะลายูให้หมดสิ้นไป²⁴

ทางฝ่ายญี่ปุ่นจึงต้องการทราบเกี่ยวกับอาณาเขต ติดต่อระหว่างเปรักกับเบตงว่ามีความยาวเท่าไร มีช่อง ทางเข้าออกได้กี่ทางและมีการเข้มงวดกวดขันการข้าม พรมแดนมากน้อยเพียงไร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน และดำเนินการปราบปราม MPAJA ของทางฝ่ายญี่ปุ่น ต่อไป และนอกจากนี้ด่านพรมแดนไทย-มลายูทางฝ่าย ญี่ปุ่นก็มีมาตรการควบคุมคนเข้าออกที่เข้มงวดมากขึ้น²⁵ ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ตลาดเบตงเริ่มประสบกับ ความยากลำบากทางเศรษฐกิจ แม้ว่าในช่วงแรกเบตง จะเป็นตลาดการค้าชายแดนเพียงแห่งเดียวที่ยังคง

²² หจข.บก. สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตง ลับ-ฉะปะหา ที่ 1347/2485 เรื่องสารวัตรทหารญี่ปุ่นไทป์งมาเบตง จากนายอำเภอ เบตงถึงข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2485.

²³ หจข.บก. สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตง ลับ-ฉะปะหา ที่ 2565/2485 เรื่องการกักด่านพรมแดน จากนายอำเภอเบตง ถึงข้าหลวง ประจำจังหวัดยะลา ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2485.

²⁴ หจข.บก. สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตง ลับ-ฉะปะหา ที่ 1347/2485 เรื่องสารวัตรทหารญี่ปุ่นไทป์งมาเบตง จากนายอำเภอ เบตงถึงข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2485.

²⁵ เรื่องเดียวกัน.

ศึกักอยู่ในช่วงสงคราม เพราะการควบคุมชายแดนของทหารญี่ปุ่นด้านสะเดาและปางเบซาร์เป็นไปอย่างเข้มงวด บรรดาพ่อค้าได้รับ “การรบกวน” จากทหารญี่ปุ่นค่อนข้างมาก ในขณะที่เบตงนั้นแม้จะมีทหารญี่ปุ่นเข้าออกผ่านแดนเพื่อจับฝ่ายต่อต้านเสมอ แต่เบตงก็เป็นแหล่งซื้อสินค้าของทหารญี่ปุ่น โดยเฉพาะบุหรี่และน้ำตาลสำหรับกองทหารที่ประจำในปรักและเคดาห์ ด้วยเหตุนี้พ่อค้าไทย-จีนทั้งจาก ยะลา ปัตตานี นราธิวาส หาดใหญ่ หรือแม้กระทั่งจากกรุงเทพฯ ที่ต้องการซื้อสินค้าจากมลายา ก็มาผ่านแดนที่เบตงเป็นจำนวนมาก²⁶ การควบคุมด่านที่เข้มงวดขึ้นกระทบต่อการซื้อขายสินค้าที่ตลาดและการผ่านแดนไปมลายา จนกระทั่งวันที่ 27 ตุลาคม การค้าและการสัญจรข้ามแดนได้หยุดชะงักลง เมื่อทางฝั่งมลายาได้ปิดพรมแดนเพื่อปราบปรามฝ่ายต่อต้านที่ได้ก่อเหตุประหารเปิดใส่ร้านของชาวจีนที่ฝึกไฝญี่ปุ่นกลางเมืองอิโปห์เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม²⁷

การปราบปรามขบวนการต่อต้านญี่ปุ่น โดยเฉพาะ MPAJA ในมลายาเป็นไปในระดับที่เข้มข้นขึ้น วันที่ 1 พฤศจิกายน 1942/2485 ด้วยการความร่วมมือของไลเต็ก (Lai Teck) เลขาธิการฯ ที่ทรยศต่อพรรคกลายเป็นสายให้กับญี่ปุ่น การประชุมคณะกรรมการพรรคฯ ที่ถ้ำบาตู สลึงงอ จึงถูกโจมตีระดับนำและผู้ปฏิบัติงานของพรรคถูกสังหารและจับกุมเป็นจำนวนมาก²⁸ ในวันเดียวกันนั้นที่เบตงก็มีการปราบปรามเช่นเดียวกัน

“เรามีความมุ่งหมายที่จะมาปราบจีนที่เลว”

เมื่อกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาที่เบตง เมื่อตอนรุ่งสว่างได้ทำการปิดล้อมตัวตลาดและจับกุมชาวจีน “ทั้งหญิงชายและเด็ก” ที่อาศัยอยู่ในตลาดเบตงเป็นจำนวนราว 1,000 กว่าคน มากกึ่งไว้ที่โรงภาพยนตร์เบตง²⁹ โดยฝ่ายทหารญี่ปุ่นใช้วิธีคัดกรองหมู่ (Mass screening) ซึ่งเป็นวิธีการที่ญี่ปุ่นใช้ในจีนและสิงคโปร์ ซึ่งรวมถึงในกรณีสังหารหมู่ “สุกซิง” ก่อนหน้านี้ บุคคลที่ถูกเจ้าหน้าที่และ “สายลับ” ซี้ตัวก็จะถูกจับตัวไปสอบสวน ดังที่บุญริทธิ์ วรรคุดตานนท์ นายอำเภอเบตง รายงานว่า

ญี่ปุ่นได้จับจีนไปขังรวมกันไว้ที่บริเวณโรงภาพยนตร์เป็นจำนวน 1000 และได้มีการคัดเลือกโดยให้ยื่นเรียงเบนแถว แล้วก็ให้เดินผ่าน เมื่อต้องการผู้ใดก็นำตัวไป

²⁶ หจข.บก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือสถานีตำรวจภูธรอำเภอเบตง ลับ-ฉเพาะที่ 1345/2485 เรื่องเจ้าพนักงานด่านจับกุมหนานฮยปุ่น จากผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอเบตง ถึง ผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัดยะลา ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2485.

²⁷ หจข.บก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตงที่ 2475/2485 เรื่องการเดินทางเข้าไปในเขตมลายู จากนายอำเภอเบตง ถึงข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2485; หจข. บก. สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตง ที่ 2545/2485 เรื่องการกักด่านพรมแดน จากนายอำเภอเบตง ถึงข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2485. และ หจข. บก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ทำการสุลกการเขต เขต 1 สงขลา ลับที่ 909/2485 เรื่องเงินอากรทางด่านสุลกการเบตงตกต่ำ จากสุลกการเขต เขต 1 สงขลา ถึง อธิบดีกรมสุลกการ ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2485.

²⁸ Cheah Boon Kheng, *Red Star Over Malaya*, p. 88.

²⁹ หจข.บก.สูงสุด 1.12/188 หนังสือ พล.อ.ต. ภ. เกสสำลี เศ.ท.สนาม ถึง ผบ. ทหานสูงสุด ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2485.

ซึ่งไว้ในห้องชายตัวและห้องเล็กข้างห้องชายตัว แล้วนำไปสอบสวนที่ละคนที่โรงเก็บน้ำมัน ซึ่งอยู่ห่างจากโรงภาพยนตร์เบตงเฮียร์เตอร์ประมาณ 200 เมตรซึ่งเป็นทีลับตาและเงียบ ผู้ที่ถูกจับที่นั่นว่าสำคัญเท่าที่ชาวชื่อคือ นายเจียงฟัดล้าง เจ้าของโรงภาพยนตร์เบตงเฮียร์เตอร์ นายเจียงย่องหยุ่น นายสุน ฟุงเสถียร ผู้ใหญ่บ้าน (ถูกออกโดยยกเป็นเขตเทศบาล) และนายอรุณ สุวรรณจิต หมอตั้งร้านขายยาและรักสาโรค โดยได้รับประกาศนียบัตรจากประเทศจีน นอกจากนั้นมีจำนวนอีกประมาณ 30 เสตยังไม่ทราบชื่อ

การสอบสวนทางฝ่ายญี่ปุ่นมีหลักฐานของเขาเองนำมาทั้งที่เป็นเอกสารและเป็นบุคคล หลักฐานที่เป็นบุคคลได้นำแขกมลายูจากข้างนอกด้วย 4 - 5 คน เพื่อให้ชี้ตัว นอกจากนั้นได้ขอหลักฐานทางฝ่ายตำรวจไปประกอบการสอบสวนด้วยการยืนยันแผนที่ซึ่งพวกจีนและที่สอบสวนมีตำรวจไทยไปหุ่ยยามคู่กับญี่ปุ่น การสอบสวนได้มีผู้บังคับกองตำรวจไปร่วมการสอบสวนด้วยการกะทบกะเทือนเนื่องจากพูดไม่เข้าใจภาษากันระหว่างประชาชนมีบ้างเล็กน้อย แต่นายอำเภอได้ไปทำความเข้าใจกันแล้ว ส่วนร้านค้าก็ได้บังคับให้เปิดขายตามปกติ³⁰

ในรายงานอีกฉบับของนายอำเภอเบตง รายงานเกี่ยวกับการสอบสวนของญี่ปุ่นความว่า

จำนวนชนชาติจีนที่ถูกนำตัวไปควบคุมไว้ในโรงภาพยนตร์ มีจำนวนประมาณ 1,000 คน โดยจัดให้ยืนเรียงเป็นแถวเรียงหนึ่ง แล้วให้เดินผ่านคณะนายทหารญี่ปุ่น 4 - 5 คน กับสายลับของ

เขาซึ่งเป็นชนชาติอินเดียกาลิงค์ 1 และมลายู 1 พร้อมด้วยผู้บังคับกองตำรวจภูธรอำเภอเบตงในการนี้ทางการทหารญี่ปุ่น ได้คัดเลือกชนชาติจีนไว้ทำการสอบสวนรวม 34 คน ในจำนวนนี้ที่รู้จักมี นายเจียงฟัดล้าง นายเจียงย่องหยุ่น นายสุน ฟุงเสถียร นายอรุณ สุวรรณจิต แล้วนำตัวไปกักขังไว้ในห้องเล็กชายตัวหน้าโรงภาพยนตร์

บุคคลที่ถูกจับตัวไปขังไว้นี้ได้ถูกนำไปทำการสอบสวน เริ่มแต่วันที่ 2 พ.ย. 2485 ตามสถานที่ต่างๆ รวม 5 แห่ง คือที่โรงเก็บน้ำมันหลังโรงภาพยนตร์ ที่โรงเครื่องยนต์ไฟฟ้า ข้างโรงภาพยนตร์ ที่โรงแรมวิลัยวัธน์ ที่ทำการกองทาง และที่ในโรงภาพยนตร์ ในการดำเนินการสอบสวนผู้ถูกจับกุมนี้ทางการทหารญี่ปุ่นได้ให้ฝ่ายเราไปร่วมฟังการสอบสวนด้วย ซึ่งได้จัดให้ผู้บังคับกองตำรวจภูธรอำเภอเบตง ไปในสถานะสังเกตการณ์ และฟังการสอบสวน³¹

การสอบสวนทั้งหมดกระทำโดยญี่ปุ่น โดยมีหลักฐานที่ญี่ปุ่นนำมาเป็นทั้งเอกสารและบุคคล ซึ่งก็คือชาวมลายู

³⁰ หจข.บ.ก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตงลับ-ด่วน เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาในเบตง จากข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2485. หจข.บ.ก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตงลับ-ด่วน เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาในเบตง จากข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2485.

³¹ หจข.บ.ก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตงลับ-ด่วนมากที่สุดที่ 2643/2485 เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาปราบคอมมิวนิสต์จีนในเขตอำเภอเบตง จากนายอำเภอเบตง ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2485.

และอินเดีย (กลิง) จากกลายเป็นคนซีตัวผู้ต้องหา โดย ญีปุ่นได้ขอหลักฐานจากทางตำรวจไทยไปประกอบด้วย³² เมื่อคัดกรองเสร็จผู้ที่ไม่ถูกซีตัวก็จะได้รับการปลดปล่อย ส่วนผู้ต้องสงสัยจะถูกนำตัวไปสอบสวนต่อ ซึ่งในการสอบสวนของญีปุ่นนั้น รายงานของทางการไทยระบุว่า ผู้บังคับกองตำรวจ เบตงได้เข้าร่วมการไต่สวนด้วยทุกครั้ง ยกเว้นบางครั้งที่ไม่ให้เข้าร่วม “ซึ่งชาวว่าที่ไม่ให้เราเข้าร่วม ได้มีการทรมานหย่างทารุณ”³³ การไต่สวนที่ผู้บังคับกองตำรวจเข้าร่วมด้วยนั้นไม่มีการรายงานให้เบื้องบนทราบอย่างละเอียดเพียงแต่ระบุว่าเป็นไปตามวิธีสอบสวนธรรมดา³⁴ แต่หนึ่งในผู้ร่วมสังเกตการณ์การสอบสวนของญีปุ่นในวันที่ 2 พฤศจิกายน คือนายสงวน พุทธชาติ ปลัดอำเภอเบตง ที่ได้ “ไปนั่งเป็นพยาน” การสอบสวนนายเจียย่องหยุ่น ที่โรงเก็บเครื่องยนต์ของโรงหนัง เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน เวลา 13.45 – 15.00 น. เล่าให้ที่ประชุมที่มีข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นประธานทำให้ทราบถึงรายละเอียดการไต่สวนว่า

การสอบสวนถามถึงประวัติเดิม เกิดที่ไหน เรียนที่ไหน มีเพื่อนฝูงที่ไหนบ้าง ระหว่างสอบสวนก็มีการขู่เช่น เช่นตอบ 2 ครั้งไม่ตรงกันหรือตอบไม่ทันใจก็ให้ททานยามที่คุม 2 คน เอาหมัดชกที่หน้า ต่อมาเห็นททานยามเอาไม้ขนาด 1 นิ้ว กว้าง 3 นิ้ว ยาว 1 สอก ไว้คอยตีที่ศีรษะ การชก ชกจนปากแตกเลือดไหลโซมทั้งที่ผู้ต้องหาถูกมัดมือไขหลัง ระหว่างที่นายย่องหยุ่นเข้ามาเห็นรอยฟกช้ำดำเขียวและรอยร่องเท้าตามร่างกายหลายแห่ง ระหว่างที่นั่งสังเกตการณ์ ปรากฏมีการชกตีกันเกือบ 10 ครั้ง ต่อจากนั้นเวลา 15.00 น. ก็กลับ กับได้ยื่นเขาพูด

ต่อๆ กันว่า บางคนถูกมัดมือมัดคอ เช่นนายหลิวซึ่งถูกมัดมือยื่นตลอดคืน กับได้ชาวว่านายสุน ฟุ้งเสถียรพอถูกจับก็ถูกตีด้วยไม้และถูกเตะที่หน้าจนหน้าบวมเลือดโซม³⁵

นอกจากนี้ฝ่ายไทยยังให้ความร่วมมือโดยการให้ตำรวจอินยามเฝ้าที่คุมขังและที่สอบสวนคู่กับทหารญีปุ่น ซึ่งการดำเนินการต่างๆ เป็นการตัดสินใจเฉพาะหน้าของทางเบตงเป็นหลัก โดยที่กว่าทางจังหวัดและกองทัพ คือ นายพันตรีประยูร รัตนกิจ ข้าหลวงประจำจังหวัดยะลาพร้อมด้วยเสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 6 ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 42 ได้เดินทางมาถึงเบตงเมื่อเวลา 18.30 น. ของวันที่ 2 พฤศจิกายน ซึ่งสภาพในเบตงนั้นมีทหารญีปุ่นยืนประจำกันอยู่หลายแห่ง “เท่าที่ได้เห็นเมื่อผ่านมีที่ถนนยะลา - เบตง ทางเข้าตลาดห่างจากตลาดประมาณ 400 เมตร ทางทิศตะวันตก บ้านพักปลัดอำเภอ ตรงช่องทางถนนยะลา - เบตง ประมาณ 50 เมตรและทางด้านตรวจคนเข้าเมือง” และในเวลากลางคืนมีการตั้งกองรักษาการณ์ 2 แห่ง คือที่หน้าโรงพยาบาลเบตงเฮียร์เตอร์ และที่หน้าด่านตรวจคนเข้าเมือง³⁶

เมื่อถึงเบตง ข้าหลวงประจำจังหวัดยะลาได้เรียกประชุมที่บ้านพักนายอำเภอ โดยมีเสนาธิการฯ ผบ.กองพันทหารราบที่ 42 ร้อยโทเอื้อม ล่ามภาษาญีปุ่น นายอำเภอเบตง นายเทศมนตรี ผู้บังคับกองตำรวจ เข้าร่วมประชุม และนายบุญนาค ฟอนสิริ ผู้ตรวจการเทศบาลเป็นเลขานุการที่ประชุม ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่า การปฏิบัติของนายอำเภอนั้น “เห็นว่าเปน

³² หจข.บก.สูงสุด 1.12/195 หนังสือกองบัญชาการทหารสูงสุดที่ 8872/85 ลงนาม พ.อ. ช.ประทีปเสนา ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2485.

³³ เรื่องเดียวกัน.

³⁴ หจข.บก.สูงสุด 1.12/195 บันทึกการประชุมพิเสส วันที่ 5 พฤศจิกายน 2485 เวลา 14.00 น. ณ บ้านพักนายอำเภอเบตง.

³⁵ หจข.บก.สูงสุด 1.12/195 บันทึกการประชุมพิเสส วันที่ 5 พฤศจิกายน 2485 เวลา 14.00 น. ณ บ้านพักนายอำเภอเบตง.

³⁶ หจข.บก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตงลับ-ด่วน เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาในเบตง จากข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2485.

การเหมาะสมแล้ว” และได้หารือกันเกี่ยวกับการดำเนินการต่อไป โดย “นายอำเภอได้นำโทรเลขของท่านนายกรัฐมนตรีมาให้ความเห็นว่าให้เขาจะทำไป แต่ให้เราร่วมรู้เห็นด้วย” และประชุมตกลงกันว่ารุ่งขึ้นจะไปพบพันเอกโยชิฮารุและเลิกประชุมเวลา 20.00 น.³⁷

ในวันที่ 3 พฤศจิกายน ข้าหลวงและนายทหารฝ่ายไทยได้ไปพบนายพันเอกโยชิฮารุ ที่บ้านพักของนายเจ๋งพิตสัง เจ้าของโรงภาพยนตร์ที่ถูกจับกุม ซึ่งคาดว่าไม่เพียงแต่โรงภาพยนตร์เท่านั้นที่ถูกกองทหารญี่ปุ่นยึดเอาไปใช้ในการสอบสวน แต่รวมถึงบ้านที่ใช้เป็นที่พักและศูนย์บัญชาการของปฏิบัติการครั้งนี้ การเข้าพบพันเอกโยชิฮารุนั้นเป็นการพบปะเจรจาอย่างเป็นทางการครั้งแรกในการพูดคุยกันระหว่างฝ่ายไทยกับญี่ปุ่น ในรายงานของฝ่ายไทยไม่ได้ระบุอะไรมากไปกว่าคำชื่นชมความร่วมมือของทางการไทยในปฏิบัติการครั้งนี้ และเรื่องวัตถุประสงค์ของการเข้ามาของกองทหารญี่ปุ่น ในรายงานระบุว่า “เขาไม่มีอะไรที่จะต้องรบกวนมาก เขามีความมุ่งหมายที่จะมาปราบจีนที่เร็ว พวกคอมมิวนิสต์ที่หนีเข้ามาอยู่ในอำเภอเบตง และที่อยู่รอบนอกตามชายเขตแดนเบตงได้เสียดินไป”³⁸ จนเสร็จสิ้นภารกิจและกลับไปทีโอพี เมื่อเสร็จความสนทนานายพันเอกโยชิฮารุก็ได้เชิญข้าหลวงและเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยกินเลี้ยง “สุกียากี้” เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระจักรพรรดิเมจิที่โรงแรมเทียนหยัดข้างโรงภาพยนตร์เบตง เียร์เตอร์ในตอนกลางวัน

แต่ดูเหมือนว่าความร่วมมือในการสอบสวนของฝ่ายไทยดูจะไม่มีความร่วมมือมากนักเป็นพยานในการสอบสวน

และคงปล่อยให้ฝ่ายญี่ปุ่นเป็นผู้ดำเนินการ อย่างที่ดำเนินการในวันแรกๆ โดยที่การจับคนจำนวนมากมาคัดกรองก่อนการสอบสวนเหมือนวันแรกไม่มีแล้ว คงเหลือแต่การออกสืบสวนตามหมู่บ้านต่างๆ³⁹ ที่ “ทหารญี่ปุ่นหลายคนแต่งกายปลอมเป็นเงินออกแยกย้ายไปสืบสวนตามท้องที่ต่างๆ” และการสอบสวนผู้ต้องหาที่ฝ่ายไทยร่วมรู้เห็นไม่มีการรายงานว่าได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง มีเพียงที่ทราบข่าว นายอรุณ สุวรรณจิต ที่เมื่อคืนวันที่ 3 พฤศจิกายน “ได้ถูกสอบสวนโดยบังคับให้ดื่มน้ำขันทองป่องแล้วจับนอนใช้เท้ากะทืบทั้งรองเท้าว และใช้ไม้ตีตามร่างกายจนฟกช้ำทั่วทั้งร่างกาย”⁴⁰

การดำเนินการสืบสวนยังคงดำเนินต่อไปจนถึงวันที่ 6 พฤศจิกายน ระหว่างนั้นกองทหารญี่ปุ่นบางส่วนถอนกำลังออกจากเบตงตั้งแต่วันที่ 4 และผู้บัญชาการทหารจากเมืองไทป์ นายพลตรีสุังอิ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยนี้เข้ามาที่เบตง เพื่อตรวจเยี่ยมทหารที่ปฏิบัติงานที่เบตงและเดินทางกลับในวันเดียวกัน แต่ระหว่างอยู่ที่เบตงก็ได้เชิญข้าหลวงประจำจังหวัด นายอำเภอและเสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 6 เข้าพบด้วย ซึ่งทำให้ทราบว่าหน่วยทหารของเขาเป็นหน่วยที่ทำกรปราบปราม “โจรจีน” ทางโต๊ะโมะ⁴¹ ดังนั้นการปฏิบัติการที่เบตงก็นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปราบปรามการเคลื่อนไหวของฝ่ายต่อต้านญี่ปุ่นตามเขตป่าเขาของเปรักและแนวชายแดนไทย-มลายู การที่มีทหารญี่ปุ่นนับพันคนประจำการอยู่ในเมืองเล็กอย่างเบตง ซึ่งแม้ว่าสถานภาพของไทยจะเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและฝ่ายญี่ปุ่นต้องให้เกียรติในฝ่าย

³⁷ เรื่องเดียวกัน.

³⁸ เรื่องเดียวกัน.

³⁹ เรื่องเดียวกัน.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน. หจข.บ.ก.สูงสุด 1.12/195 หนังสือศาลากลางจังหวัดยะลา ลับ-ด่วน จากข้าหลวงประจำจังหวัดถึงนายกรัฐมนตรี ลงวันที่

ไทยในการดำเนินการต่างๆ ในประเทศไทยก็ตาม แต่ในเชิงปฏิบัติแล้วอำนาจของทหารญี่ปุ่นย่อมมีอยู่มาก ในช่วงที่ทหารญี่ปุ่นประจำการอยู่ก็มีการเรียกร้องขอความสนับสนุนจากฝ่ายไทยอยู่เป็นเนืองๆ รวมถึงการจัดหาซื้อเสบียงสินค้า ทางฝ่ายไทยจึงต้องเจรจากับฝ่ายญี่ปุ่นอีกครั้ง เกี่ยวกับแนวทางการประสานงาน โดยในวันที่ 5 พฤศจิกายน ข้าหลวงประจำจังหวัดเสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 6 นายอำเภอ นายเทศมนตรี ร้อยโทเอื้อม หนูยีน นายสงวน พุชชาติ ปลัดอำเภอ ผู้บังคับกองตำรวจและนายบุญนาค ฟ้อนศิริ ได้ประชุมเตรียมข้อเสนอในการเจรจากับพันเอกโยชิฮารุ ที่ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นตัวแทนเข้าพบในวันเดียวกัน ซึ่งสะท้อนปัญหาออกมาว่า “เนื่องจากมีทหารญี่ปุ่นหลายคนซึ่งเราไม่รู้จักไปแสดงความต้องการขณะที่พักของเราตลอดเวลา บางคนไปให้เราจัดจักรยาน 40 คัน จะเอาเดี่ยวนั้น บางคนก็ให้จัดกัมกร 40 คน เดี่ยวนั้นซึ่งเราไม่สามารถจัดหาให้ได้” ดังนั้นจึงขอให้ทางฝ่ายญี่ปุ่นมอบหมายให้นายทหารคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่ประสานงานหรือให้ทำเป็นหนังสือโดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 12 ชั่วโมง จึงจะจัดหาให้ได้ ซึ่งนายพันเอกโยชิฮารุ ตอบตกลงโดยให้นายร้อยโททากา นายทหารคนสนิทและนายร้อยอีกคนหนึ่งเป็นผู้ประสานงาน ส่วนการซื้อของเล็กๆ น้อยๆ ก็ให้ติดต่อซื้อหาเองได้โดยตรง ยกเว้นบุหรีที่ทางการไทยได้สต็อกไว้สำหรับทหารญี่ปุ่นแล้วให้มาเอาที่ทางอำเภอ ไม่ต้องไปเที่ยวซื้อตามตลาด ในขณะที่เรื่องอื่นที่ไทยเจรจาคือ การขอให้ตำรวจเข้าร่วมสอบสวน เพราะตั้งแต่คืนวันที่ 3 เป็นต้นมาทางตำรวจไทยไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วม

สอบสวน ซึ่งทางญี่ปุ่นขอดำเนินการฝ่ายเดียว แต่ยินดีจะมอบเอกสารในการสอบสวนทุกอย่างเมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว และการอนุญาตให้ญาติผู้ต้องหา นำอาหารไปเยี่ยมได้นั้น ฝ่ายญี่ปุ่นตอบว่าแต่เดิมก็ให้นำอาหารไปได้ แต่ญาติชอบถือโอกาสพุดคุยกับผู้ต้องหา จึงยกเลิกเสีย เพราะเท่าที่จัดการให้ก็ดีและเหมาะสมอยู่แล้ว แต่เมื่อทางฝ่ายไทยขอต่อไปก็จะอนุญาตแต่ให้นำอาหารไปให้กองรักษาการอีกทีหนึ่ง ไม่ให้ติดต่อกับผู้ต้องหาโดยตรง⁴²

ในวันที่ 6 พฤศจิกายน ฝ่ายกองทหารญี่ปุ่นแจ้งแก่นายอำเภอว่าจะถอนกำลังทั้งหมดกลับไปไต่ไปในวันนี้ โดยในตอนค่ำฝ่ายไทยได้ถามถึงบัญชีรายชื่อผู้ต้องหาที่ทางฝ่ายญี่ปุ่นนำตัวไป นายพันเอกโยชิฮารุจึงได้มอบรายชื่อมาเป็นจำนวน 29 คน และได้กล่าวว่า “บุคคลเหล่านี้เมื่อนำออกไปสอบสวนไม่ได้ความจริงก็จะจัดการส่งกลับเข้ามายังภูมิภาคเนาเดิม” และเมื่อเวลา 23.00 น. ขบวนรถบรรทุกทหารแบ่งออกเป็น 3 ขบวน ยกกองออกจากเบตง กองแรก 15 คัน กองที่สองตามไปเว้นระยะ 30 นาที บรรทุกทหารและผู้ต้องหาเป็นจำนวน 12 คัน ส่วนขบวนที่สามเว้นระยะ 45 นาที บรรทุกทหาร 11 คัน เป็นกองสุดท้าย⁴³

ภายหลังที่กองทหารญี่ปุ่นออกไปจากเบตง ทางตำรวจได้พบหลุมฝังศพ ซึ่งหลังจากชุดและชั้นสูตรผลึกศพพบว่าเป็นศพของผู้ต้องหาที่ถูกทางการญี่ปุ่นจับกุมสอบสวนตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน นายอำเภอได้รายงานเรื่องนี้ว่า

เช้าวันรุ่งขึ้น (7 พฤศจิกายน 2485) ตำรวจตรวจพบมูลดินมีลักษณะชวนให้น่าสันนิษฐานว่า

⁴² หจข.บก.สูงสุด 1.12/195 หนังสือศาลากลางจังหวัดยะลา ลับ-ควน จากข้าหลวงประจำจังหวัด ถึงนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2485.

⁴³ หจข.บก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตง ลับ-ควนมากที่ 2643/2485 เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาปราบคอมมิวนิสต์จีนในเขตอำเภอเบตง จากนายอำเภอเบตง ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2485.

เป็นหลุมฝังศพ ฉันทพร้อมด้วยผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 42 และผู้บังคับกองตำหารวดได้ไปยังหลุมที่กล่าวนั้น แล้วจัดการให้คนขุด หลุมแรกห่างจากโรงภาพยนตร์เบตงประมาณ 50 เมตร พบศพนายจันหล้า สันนิษฐานว่าคงจะฝังไว้ในคืนวันที่ 6 นี้ ส่วนอีก 1 หลุมนั้น ห่างจากโรงภาพยนตร์เบตงประมาณ 100 เมตร เป็นศพนายอรุณ สุวรรณจิต สันนิษฐานว่าคงจะนำมาฝังในตอนกลางคืนวันที่ 4 นี้ เมื่อสอบถามว่าเปนศพผู้ใดแล้วก็ได้จัดการฝังไว้ตามเดิม

คนที่ 2 นี้ถึงแก่กรรมในระหว่างสอบสวน คือ 1. นายจันหล้า สัญชาติจีน เชื่อชาติจีนต้องหว่านเป็นหัวหน้าคนร้าย คุณสมบัติพวกทำการปล้นสดมที่อำเภอกริกไนร์ประยะ บุคคลนี้ทางการตำหารวดฝ่ายเราก็สืบเสาะหาตัวอยู่ 2. นายอรุณ สุวรรณจิต สัญชาติไทย เชื่อชาติจีน เคยอบรมลึกลามาจากประเทศจีน เคยเปนนายร้อยโทแพทย์ทหารของรัฐบาลจุงกิง ก่อนถูกจับกุมราว 3 - 4 ปี มีอาชีพในทางการแพทย์แผนปัจจุบันชั้น 2 ส่วนข้อหาไม่ปรากฏชัด

ในการชันสูตรศพบุคคลทั้ง 2 มีสิ่งที่สันนิษฐานได้ว่าผู้ตายได้ถึงแก่กรรมด้วยการทรมานแสนสาหัส โดยเฉพาะนายอรุณ สุวรรณจิต ที่ปากพองบวมยื่นยาวออกมาอย่างหู่ ซึ่งคงจะถูกกรอกตัวน้ำร้อนจัดมากตามร่างกายทั่วไปตลอดสี่สัปดาห์มีรอยฟกช้ำดำเขียว ทั้งที่คงจะต้องถูกทุบตีทรมานจนตายโดยไม่ต้องสงสัยเลย นายอรุณ ผู้นี้เมื่อวันที่ 4 นายถนอม การวิชา เจ้าของโรงแรมวิสัยวิธน์ เล่าว่าได้เห็นทหารญี่ปุ่นจับซึ่งพิศโดยเอาเท้าเหยียบแขนและขาไว้ 4 คน แล้วคนที่ 5 เอามีบิบบากนายอรุณ

ให้อ้าไว้ คนที่ 6 เอาน้ำทั้งปีกรอกลงไปจนหมด ครั้นแล้วก็ช่วยกันเหยียบให้หน้าไหลออกเอาตัวมาชักถามต่อไป การสอบสวนโดยวิธีนี้ แม้คนไม่มีผิดก็น่าจะมียอมรับผิดเพื่อจะได้ตายพ้นการทรมานไปเสียดีกว่า สำหรับนายจันหล้า นั้นแล้ว มีรอยไฟจุดจี้ตามแข้งขาหาที่ดีไม่ค่อยได้ ตามร่างกายทั่วไปโดยเฉพาะแกวหน้าอกและเบื้องหลัง มีรอยฟกช้ำ ซึ่งถูกทุบตีหลายสิบแห่งด้วยกัน ที่หน้าผู้ตายมีรอยมีดกรีดเปนครูปกากะบาด สรุปลได้ว่าผู้มีอำนาจทำได้ก็ทำเอาตายพอใจ⁴⁴

แม้ว่าทางฝ่ายทหารดูเหมือนจะพอใจในการปฏิบัติงานของฝ่ายข้าราชการในท้องที่ในการรับมือกับฝ่ายญี่ปุ่นสำหรับข้าราชการในเบตงแล้ว การเข้ามาของกองทหารญี่ปุ่น สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากกว่า “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยอาการอันน่าเสียดาย” คือความไม่มั่นคงของพื้นที่ว่าเหตุการณ์แบบนี้จะเกิดขึ้นอีกหรือไม่ ในขณะที่เดียวกันอำนาจในการปกครองดูแลพื้นที่ของฝ่ายราชการไทยก็สั่นคลอน เพราะทางการไทยไม่สามารถให้ความคุ้มครองใดๆ แก่ราษฎรได้ แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยเองก็ยังไม่สามารถปกป้องตัวเองได้⁴⁵ ดังนั้น ประเด็นท้าทายของฝ่ายราชการไทยจึงไม่ใช่การดูแล “คนจีน” ที่เสียชีวิตและจับกุมไปแต่เป็นการทำอะไรให้ราษฎรไม่อพยพออกไปจากเบตง

“คนดีๆ หย่าตื่นตื่น ไม่ต้องกลัว”

จากเหตุการณ์ดังกล่าวชาวจีนในเบตงหวาดกลัวและเสียขวัญจึงอพยพไปอยู่ในตัวจังหวัดยะลาเป็นจำนวนมาก แม้เหตุการณ์จะผ่านมาราว 5 วันและร้านค้า

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน. นายอำเภอรายงานว่า “เห็นความที่จะรายงานให้ชาบถึงพิธีการบางอย่างที่ทหารญี่ปุ่นกระทำต่อเจ้าพนักงานของเรา คือ นาย อำพัน อิมริทัย สมุห์บัญชีร้านสาขาบริษัทจังหวัดถูก ส.ท. ญี่ปุ่นคนหนึ่ง (ไม่ชื่อบุชชื่อ) ตบหน้า โดยเหตุเพียงว่าขายบุหรี่ปะแพงกว่าร้านอื่นแล้วได้เถียงกันแต่ไม่มีการต่อสู้ อีกรายหนึ่งนายปล้อง จิตภักดี พนักงาน สุลการักส์ถูก ส.ต. หรือพลทหารญี่ปุ่นไม่แม่ ตบหน้า โดยเหตุที่เขาขอเชือก แต่เอาด้ายกลุ่มให้เขา ซึ่งไม่พอใจ เหตุเกิดในวันที่ 1 - 2 พ.ย. 85 เหตุเหล่านี้ฉันได้ไปต่อกับสารวัตรทหาร เขาขอโทษและว่าคนญี่ปุ่นมิสนใจร้อนและพูดว่าเปนน้องกันแล้ว เรื่องเล็กน้อยไม่น่าจะถือกัน และรับว่าจะจัดการมิให้มีเรื่องเช่นนี้อีก”

ในเบตงเริ่มเปิดเป็นปรกติ แต่ผู้คนสัญจรไปมาบางตา “พ่อค้ารายใหญ่ๆ ที่ยังมีได้ถูกจับหรือถูกจับแล้วแต่ถูกปล่อยตัวเป็นอิสระ ได้พากันอพยพหลบหนีไปอยู่จังหวัดต่างๆ เช่นจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานีเป็นส่วนใหญ่”⁴⁶ ทางจังหวัดจึงได้รับชี้แจงเรื่องดังกล่าวให้กับราษฎรและพ่อค้าที่บ้านนิบง ตัวเมืองยะลาและได้เดินทางไปชี้แจงทำความเข้าใจกับราษฎรที่เบตง

ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 85 ข้าหลวงประจำจังหวัดพร้อมด้วยนายอำเภอ ผู้บังคับการกองตำรวจ ประชุมชี้แจงแก่ราษฎรทั้งจีนและไทยที่โรงพยาบาลเบตง ซึ่งเป็นที่เดียวกับที่ญี่ปุ่นควบคุมตัวชาวจีนเพื่อทำการสอบสวนนั้น เพื่อพยายามทำความเข้าใจ

“ด้วยเรื่องต่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ไทยยังมีเอกราชสมบูรณ์อยู่ การเข้ามาของญี่ปุ่นนั้นก็เพื่อกำจัดคนเลวและขอให้ราษฎรซึ่งประพริตติ ตั้งหน้าทำมาหากินด้วยความสงบสุขต่อไป ทางอำเภอก็ดี จังหวัดก็ดี ตลอดจนผู้บังคับบ้านชาชั้นสูงหาได้ทอดทิ้งคนดีเสียไม่ ขณะประชุมได้สังเกตเห็นผู้มาฟังมีสีหน้าแจ่มใสร่าเริง และมีความเชื่อมั่นในความคุ้มครองของทางารเปนอันดี และผู้ที่ถูกจับไปนั้นก็เข้าใจว่าเปนคนเลว ประพริตติชั่วซึ่งทางการฝ่ายเราก็ดองการกำจัดหุญแล้ว และรู้สึกว่ามีคววมไว้วางใจทางฝ่ายปกครองเปนอันดี”⁴⁷

คำปลอบขวัญของทางการที่มีต่อราษฎรโดยเฉพาะชาวจีนนั้น ไม่สามารถคาดหวังว่าผลจะเป็นไปดังรายงานนั้นจริง ในทางกลับกันการบอกว่า 29 คนที่ถูกจับกุมตัว (และอีก 2 คนที่เสียชีวิต) เป็น “คนเลว” นั้นก็น่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เราไม่ทราบชะตากรรม

ของพวกเขาเหล่านั้นจากข้อมูลของทางราชการไทย และเรื่องราวของกรณีเบตงก็ไม่มีการบินทีกหรือกล่าวถึงอีก นอกเสียจากข้อเขียนของเชาวน์ พงษ์พิชิต (ชาญกรสันยปุระ หรือ สหายนิล) ที่เล่าประวัติของการเคลื่อนไหวต่อต้านญี่ปุ่นของชาวจีนโพ้นทะเลในไทย ซึ่งในตอนหนึ่งได้เล่าถึงกรณีเบตงเอาไว้ว่า

ชาวจีนโพ้นทะเลที่เบตงประสบภัยพิบัติใหญ่หลวงโดยไม่คาดฝัน โดยญี่ปุ่นก็ส่งทหารเข้ามาจากมลายู 1,000 นายเศษ สมทบกับทางการตำรวจไทย โอบล้อมตลาดเบตงทั้งตลาด กวาดต้อนชาวจีนไปรวมกันที่โรงพยาบาลเบตงแล้วตรวจสอบทีละคน เวลานั้นหลินซื่อสงมั่ง คี๋มกาแปอยู่ในร้านชาวมุสลิมร้านหนึ่งซึ่งสนิทกันมาก เจ้าของร้านให้ขึ้นไปหลบซ่อนบนเพดานบ้าน เมื่อทหารญี่ปุ่นเข้ามาถึงในร้านก็ไม่พบผู้ใดที่ต้องการตัว รุ่งเช้าหลินซื่อสงจึงปลอมตัวเป็นชาวมุสลิม เล็ดลอดออกไปจากวงล้อมของทหารญี่ปุ่นได้ เมื่อทหารญี่ปุ่นไม่ได้ตัวหลินซื่อสง ก็จับเอาพ่อแม่อุ้มเมียเขาไปแทน

ญี่ปุ่นใช้เวลาตรวจค้นพวกต่อต้านอยู่ 7 วัน 7 คืน จับชาวจีนผู้รักชาติไปฆ่าทิ้ง 31 คน ผู้ที่ถูกทรมานด้วยวิธีการเหี้ยมโหดต่างๆ มีจำนวนหลายร้อยคน เฉพาะกรณีนี้เพียงกรณีเดียวผู้ประสบเคราะห์ด้วยน้ำมือทหารญี่ปุ่นบนดินแดนของไทยก็มากกว่าสถิติที่ฝ่ายญี่ปุ่นยอมรับเป็นตัวเลขยอดรวมทั่วประเทศคือ “ชาวจีนที่ถูกญี่ปุ่นจับกุมมีน้อยเต็มที แม้จำนวนชาวจีนที่ถูกกองสารวัตรทหารญี่ปุ่นกล่าวหาว่ามีความผิดก็ไม่ถึง 300 คน” แม้เหตุการณ์อันโหดร้ายยิ่งนี้จะถูกปกปิดต่อภายนอกในเวลาเกิดขึ้น แต่ผู้ที่เป็นประจักษ์พยานที่

⁴⁶ หจข.บ.ก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตง เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาในเบตง จากข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2485)

⁴⁷ หจข.บ.ก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำเภอเบตง เรื่องกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาในเบตง จากข้าหลวงประจำจังหวัดยะลา ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2485)

รอดพ้นความตายมาได้ก็ยังสามารถเอาไว้เป็นหลักฐาน
ภายหลังเหตุการณ์ผ่านพ้นไป 46 ปี⁴⁸

น่าสนใจว่าข้อมูลของเขาวนั๋นแทบจะตรงกับหลักฐาน
ของทางราชการ ทั้งตัวเลขประมาณการทหารญี่ปุ่น
จำนวนวันกองทหารญี่ปุ่นเข้ามาที่เบตงและที่สำคัญ คือ
จำนวนบุคคลที่ถูกจับตัวไป ดังนั้นเป็นไปได้ตามที่เขาวนั๋นเขียน
บุคคลในรายชื่อ 31 คน (ดู ภาคผนวก) ไม่ได้ถูกส่งกลับ
“ภูมิลำเนาเดิม” แต่เสียชีวิตทั้งหมด

สรุป

กรณีเบตง ระหว่างวันที่ 1-6 พฤศจิกายน 1942
แม้ว่าจะมีความคล้ายคลึงกับ การสังหารหมู่ชาวจีนใน
สิงคโปร์โดยกองทัพญี่ปุ่นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึง
เดือนมีนาคม 1942 หรือที่รู้จักกันในนามกรณี “สุกซิง”
(Sook Ching) หรือการสังหารหมู่สุกซิง ที่เป้าหมายคือ
การกวาดล้างฝ่ายต่อต้านชาวจีน ชาวจีนเป็นจำนวนมาก
ถูกกวาดต้อน กักขัง สอบสวน และถูกสังหารอย่าง
เป็นระบบ⁴⁹ เหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นที่
เบตง ระหว่างวันที่ 1-6 พฤศจิกายน 1942 แม้ว่าจำนวน
และขนาดของประชากรที่ถูกจำกุมสอบสวนและเสียชีวิต
จะเป็นสิ่งที่ไม่สมควรจะเปรียบเทียบก็ตาม แต่กรณี
เบตงเกิดขึ้นต่างบริบทกับสุกซิงทั้งที่ในสิงคโปร์และ
มลายา ทั้งช่วงเวลาที่เกิดขึ้นกล่าวคือ กรณีสุกซิงเกิดขึ้น
ในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม 1942 ซึ่งได้มีการ
วางแผนไว้ล่วงหน้าตั้งแต่ก่อนยึดครองสิงคโปร์และ
ดำเนินการโดยหน่วยสารวัตรทหาร ซึ่งต่างจากรณีเบตง
ที่ดูเหมือนความเฉพาเจาะจงในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่ง
ของการปราบปรามกองกำลังต่อต้านญี่ปุ่นในมลายา ที่

เคลื่อนไหวในเขตหมู่บ้านและป่าเขาในเขตเปรัก เบตง
มีความสำคัญต่อการเคลื่อนไหวของชาวจีนในแง่ที่ว่า
เป็นเมืองชายแดนที่อยู่ในเขตประเทศไทย ซึ่งเป็น
พันธมิตร ไม่ใช่เขตยึดครองของญี่ปุ่น จึงเป็นหลังพิงของ
การเคลื่อนไหวหลบหลีกการปราบปรามของฝ่ายญี่ปุ่น
ความสำคัญดังกล่าวนี้มีสืบเนื่องจนถึงยุคสงครามเย็นที่
เบตงเป็นเขตเคลื่อนไหวนอกประเทศที่สำคัญของพรรค
คอมมิวนิสต์มลายาในการต่อต้านอังกฤษและรัฐบาล
มาเลเซียในเวลาต่อมา

กระนั้นจากหลักฐานชั้นต้นซึ่งสอดคล้องกับ
งานเขียนจากการค้นคว้าของฝ่ายซ้ายจีนทำให้ทราบว่า
กรณีเบตง 1-6 พฤศจิกายน 1942 ที่กองทัพญี่ปุ่นข้าม
พรมแดนและปิดล้อมตลาดเบตง กวาดต้อน กักขังและ
สอบสวนชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน โดยจากการ
สอบสวนที่มีผู้ถูกนำตัวไปยังมลายา 29 คนนั้น เป็นไป
ได้อย่างสูงว่าจะถูกสังหารทั้งหมด ดังนั้น กรณีเบตงจึง
เป็นเหตุการณ์ที่ควรจะมีการศึกษาต่อไป ทั้งในประเด็น
ผลกระทบของเหตุการณ์ที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่น
และที่สำคัญคือการค้นคว้าเอกสารหลักฐานฝ่ายญี่ปุ่น
เกี่ยวกับกรณีดังกล่าว

⁴⁸ เขาวนั๋น พงษ์พิชิต, *ลูกจีนรักชาติ*, หน้า 256 - 257.

⁴⁹ Cheah Boon Kheng, *Red Star Over Malaya*, pp. 21-24. และ Yoji Akashi, “Japanese Policy Towards the Malayan Chinese 1941-1945,” *Journal of Southeast Asian Studies* 1, 2 (Sep., 1970): 67-69.

ภาคผนวก

บัญชีรายชื่อบุคคลที่พยานยื่นนำไป

เลข	ชื่อ	อายุ	อาชีพ	ข้อหา	หมายเหตุ
1	นายเจียงพิดส้าง	52	ค้าขาย		ข้อหาของผู้ที่ถูกนำตัวไปนี้ยังไม่ชัด ส่วนผู้ที่ตายไปโดยพยานยื่นจับกุมและพบศพแล้วมี 2 คน คือ 1.นายจันหล้า 2. นายอรุณ สุวรรณจิต
2	นายโปไคคิน	39	ร้านขายยา		
3	นายฟุ้งเทียนซุ่น หรือ สุ่น ฟุ้งเสถียร	37	ผู้ไต่บ้าน (เก่า)		
4	นายเจียงย่องหยุ่น	46	หมู่บ้านนายสุน ฟุ้งเสถียร		
5	นายตีเต็กกอย	28	เจ้าของสวนยาง		
6	นายอ่องกาหลิน	28	พ่อค้ารับซื้อขาย		
7	นายอึ้งกาหลิน	45	ค้าขาย		
8	นายเจียงซง	38	รับจ้าง		
9	นายเอี่ยมหน้าสุน	38	รับจ้าง		
10	นายเจียงอุน	46	อยู่กับนายเจียงพิดส้าง		
11	นายฟองซีฮิน	56	ค้าขาย		
12	นายบีตซ์	38	รับจ้าง		
13	นายย่องเฉย	54	รับจ้าง		
14	นายฟองคูน	60	รับจ้าง		
15	นายเซียมโค	61	รับจ้าง		
16	นายย่องซง	41	รับจ้าง		
17	นายหมั่นไกว	28	รับจ้าง		
18	นายอีตัก	42	รับจ้าง		
19	นายจันเว่ง	60	รับจ้าง		
20	นายฉั่นเว่ง	50	รับจ้าง		
21	นายเจียงอั้ง	57	ลูกจ้างในร้านเจียงพิดส้าง		
22	นายเสล่อย	65	เจ้าของสวนยาง		
23	นายอึ้งซินพีด	40	ค้าขาย		
24	นายทองเฮงนำ	49	ขายยา เหมือนแร่		
25	นายหลิววิน	41	ค้าขาย		
26	นายกวางซันเว่ง	44	รับจ้าง		
27	นายฟองทง	32	รับจ้าง		
28	นางกฮิน	36	รับจ้าง		
29	นายหลิวจิน	44	รับจ้าง		

พจช.บก.สูงสุด 1.13/3 หนังสือที่ว่าการอำพองเบตง ลับ-คว่นมากที่ 2643/2485 เรื่องกองทหารยื่นเข้ามาปราบคอมมิวนิสต์จีนในเขตอำพองเบตง จากนายอำพองเบตง ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2485.

รายการอ้างอิง

เชาวน์ พงษ์พิชิต. (2553). *ลูกจีนรักชาติ*. กรุงเทพฯ: มติชน.

โยชิกาวา โทชิฮารุ. (2550). *สัญญาไมตรี ญี่ปุ่น – ไทย สมัยสงคราม*. กรุงเทพฯ: มติชน.

หวน มุตตาหารัช. การต่อสู้ที่ชายแดนภาคใต้ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (ตอนที่ 1). *รูสมิแล* 32,3 (กันยายน - ธันวาคม 2554): 51.

หอดจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารกองบัญชาการทหารสูงสุด หจช. บก.สูงสุด 1.12/188 ราชการในกองบัญชาการทหารสูงสุด ไทย-ญี่ปุ่น การเคลื่อนไหวกองทหารญี่ปุ่นทางด้านมลายู (26 ตุลาคม – 9 พฤศจิกายน 2485).

หอดจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารกองบัญชาการทหารสูงสุด หจช. บก.สูงสุด 1.12/195 ราชการในกองบัญชาการทหารสูงสุด ไทย-ญี่ปุ่น เรื่องทหารญี่ปุ่นเข้ามาในอำเภอเบตงและทำการจับกุมจีนคอมมิวนิสต์ (4 พฤศจิกายน – 3 ธันวาคม 2485).

หอดจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารกองบัญชาการทหารสูงสุด หจช. บก.สูงสุด 1.13/3 ราชการในกองบัญชาการทหารสูงสุด รายงานเหตุการณ์ เรื่องรายงานเหตุการณ์จังหวัดยะลา (8 ธันวาคม 2484 – 19 มีนาคม 2486).

เออิจิ มุราชิม่า. (2539). *การเมืองจีนสยามการเมืองจีนสยาม: การเคลื่อนไหวกองทหารเมืองของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย ค.ศ. 1924-1941*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cheah Boon Kheng. *Red Star over Malaya: Resistance and Social Conflict during and after the Japanese Occupation of Malaya, 1941-46, Third Edition*. Singapore: NUS Press, 2003.

Chin Peng. *My side of History*. Singapore: Media Masters, 2003.

Kasian Tejapira. *Commodifying Marxism: The formation of Modern Thai Radical Culture*. Melbourne: Kyoto University Press & Trans Pacific Press, 2001.

Yoji Akashi. Japanese Policy Towards the Malayan Chinese 1941-1945 *Journal of Southeast Asian Studies* 1, 2 (Sep., 1970): 61-89.

The Straits Times, 27 February 1948.

หมายเหตุ

บทความนี้ได้นำเสนอครั้งแรกในการประชุมวิชาการระดับชาติญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2557 ที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์